

NASA, ESA, M. Robberto

Yıldızların Doğduğu Yer

Fotoğraftaki kırmızı noktaların her biri yeni doğmuş bir yıldız. Onlara hayat veren Orion Bulutsusu (M42) bir yıldız fabrikası. Hubble Uzay Teleskobu'yla çekilen bu fotoğrafta deneyimsiz bir göze fazla ayrıntı gözükmez. Ancak yıldız evrimi üzerinde çalışan gökbi-

limciler bu fotoğrafta yıldız oluşumunun her aşamasını görebiliyorlar.

Orion Bulutsusu amatör gökbilimcilerin de en çok gözlediği cisimlerden biri. Bunda gökyüzünde bulunması en kolay gök cisimlerinden biri olmasının da payı var. Bulutsu, parlaklığı sayesinde ışık kirliliğinden fazla etkilenmeyen bölgelerde çıplak gözle kolaylıkla seçilebiliyor. Bulutsunun yer aldığı, Orion Takım yıldızı Aralık'ta hava karardıktan yaklaşık bir saat sonra doğu ufkunda belirir. Yunan mito-

lojisindeki görkemli avcı Orion'un kemerini simgeleyen ve ufkun üzerinde üst üste dizili üç parlak yıldız kolayca seçilebilir. Orion'un kılıcının ışıltısı Orion Bulutsusu'ysa bu üçlünün hemen sağ altında görülebilir. Bir dürbünle bakıldığında, bulutsu çok daha belirgin ve parlak görünür ve neredeyse dürbünün görüş alanını doldurur. Çünkü bulutsunun genişliği, dolunayın çapının yaklaşık 4 katını bulur. Teleskopla, bulutsunun içindeki parlak yıldızlar ve bulutsunun ilginç ayrıntıları incelenebilir.

Teleskop Yapma Yarışması

Türk Astronomi Derneği, ödüllü bir teleskop yapma yarışması düzenliyor. Yarışmanın amacı ülkemizde astronomiye ve fiziğe ilgi duyan çocuk, genç, yaşlı herkesi, elleri ile bir şeyler yapmaya özendirerek. Yapılan teleskopla Galileo'nun 400 yıl önce yaptığı teleskop ile ilk kez gözlediği Jüpiter'in aylarının gözlenebilmesi bekleniyor.

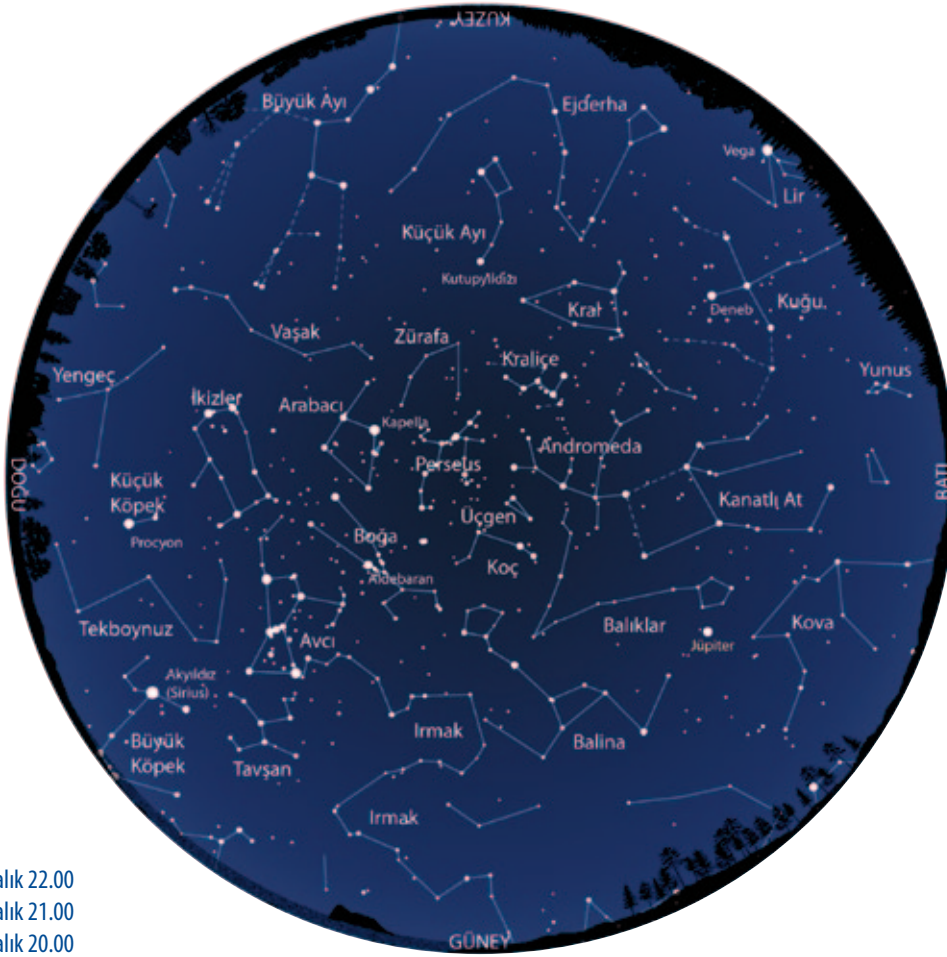
Türk Astronomi Derneği'nin 2009 Astro-nomi Yılı için oluşturduğu [http://www.ast-](http://www.ast-ronomi.org/)

ronomi.org/ sitesinde duyurulan yarışmada teleskopların mercek kullanılarak yapılması gerekiyor. Bunun yanı sıra, yapılacak teleskopların en az 10 kez büyütmesi ve teleskopla oluşan görüntünün ters olmaması gerekli.

Teleskop Yapma Yarışması için son başvuru tarihi yıl sonu yani 31 Aralık 2010. Yarışmayla ilgili ayrıntılı bilgiye [http://www.ast-](http://www.ast-ronomi.org/)

Thinkstock

1 Aralık 22.00
15 Aralık 21.00
31 Aralık 20.00

01 Aralık
Satürn, Ay'ın 10° güneyinde (sabah)
02 Aralık
Venüs, Ay'ın 10° güneyinde (sabah)
14 Aralık
Jüpiter, Ay'ın 11° güneyinde
21 Aralık
Tam Ay tutulması (ülkemizden gözlenemeyecek)
22 Aralık
Kış gündönümü (en uzun gece - en kısa gündüz)
29 Aralık
Satürn, Ay'ın 8° kuzeyinde (sabah)
31 Aralık
Venüs, Ay'ın 9° kuzeyinde (sabah)

Aralık'ta Gezegenler ve Ay

Merkür, 1 Aralık'ta akşam gökyüzünde en yüksek konumunda. Ayın ortalarından sonra gezegenin yükselimi hızla azalacak ve Merkür birkaç gün içinde gözden kaybolacak. Merkür, yıl sonunda yeniden gözlenebilir duruma gelecek. Ancak bu sefer sabah gökyüzünde olacak.

Venüs, ay boyunca sabah gökyüzündeki yükselimini korurken güneye doğru kayıyor. Giderek Dünya'dan uzaklaşan gezegen, görünür büyüklüğünün küçülmesi nedeniyle teleskoplu gözlemcilerin ilgisini kaybedecek.

Mars, akşam gökyüzünde batı ufku üzerinde olmasına karşın görülemeyecek kadar alçalmış durumda.

Jüpiter, hava karardığında gökyüzünde en yüksek konumunda. Gezegeni görmek için gökyüzünde güneye doğru bakmak yeterli. Gezegen güney ufkuyla başucu arasında, hemen hemen tam ortada bulunuyor.

2 Aralık sabahı güneydoğu ufku

Satürn, sabah gökyüzünde. Gezegen ayın başında Güneş'ten yaklaşık dört saat önce doğuyor. Ay sonundaysa gece yarısı civarı doğu ufunda beliriyor.

31 Aralık sabahı güneydoğu ufku

Ay, 5 Aralık'ta yeniay, 13 Aralık'ta ilkdördün, 21 Aralık'ta dolunay, 28 Aralık'ta sondördün hallerinden geçecek.